

ความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ

The need for the development of female prisoners before their release from Bueng Kan Provincial Prison

นัฐพงษ์ พินทา¹ และ ธนวิทย์ บุตรอุดม²
Nattapong Pinta¹ and Thanawit Butrudom²

Received : February 2, 2024; Revised : December 26, 2024; Accepted : December 27, 2024

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ และ 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประชากรเชิงปริมาณ คือ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ จำนวน 130 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient- α) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย จังหวัดบึงกาฬ โดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเชิงคุณภาพประกอบด้วย ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ พยาบาลวิชาชีพ นักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่แดนหญิงและผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบึงกาฬ รวมจำนวน 5 คน โดยพิจารณาจากหน้าที่รับผิดชอบตามตำแหน่งงานที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษา อายุงาน และประสบการณ์การทำงานเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และนำผลศึกษามาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Student of Master of Public Administration, Faculty of Public Administration, Udon Thani Ratchathani University, e-mail: nattapong_5080@hotmail.com

² คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี; Faculty of Humanities and social sciences, Udon Thani Ratchathani University, e-mail : thanawit.bu@udru.ac.th

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ รองลงมาคือ การพัฒนาด้านร่างกาย 2) แนวทางในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ คือ ควรจัดให้มีการฝึกทาง พลศึกษาและการบันเทิงรื่นเริง สร้างแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง ให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกช่วงวัย ควรจัดผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้านจิตเวชเข้ามาทำการประเมินความ เข้มแข็งสภาพจิตใจของผู้ต้องขังเป็นประจำทุกปี ส่งเสริมและพัฒนาการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเอง ให้แก่ผู้ต้องขัง จัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับผู้ต้องขังอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดอบรมเพื่อพัฒนา ทักษะทางอาชีพให้มีความหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทดลองปฏิบัติงานจริงเพื่อเพิ่มความ เชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพนั้น ๆ

คำสำคัญ (Keywords) : ความต้องการ, ผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย, เรือนจำจังหวัด

Abstract

This research aims 1) to study the development needs of female prisoners before their release in Bueng Kan Provincial Prison and 2) to find a way to develop female prisoners before their release in Bueng Kan Provincial Prison. This research is mixed methods research by use qualitative and quantitative research methods. The quantitative population is 130 female prisoners in Bueng Kan Provincial Prison. The sample was selected by purposive sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability of 0.98. Data were analyzed using Cronbach's alpha coefficient (α). The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The analysis of the development needs of female prisoners before their release in Bueng Kan Province was conducted using the Modified Priority Needs Index (PNI modified). The key qualitative data providers included the commander of Bueng Kan Provincial Prison, professional nurses, psychologists, female ward officers, and the director of the Bueng Kan Provincial Probation Office, totaling 5 people. The responsibilities of the positions related to the study were considered, their work experience, and their research instrument was an interview form. Data were collected using in-depth interviews, and the results of the study were used for content analysis.

The research results found that 1) The need for development of female prisoners before release from Bueng Kan Provincial Prison had the highest average value, which was

vocational preparation, followed by physical development. 2) Suggested development approaches include organizing physical education and recreational activities with appropriate facilities and equipment based on supported by the prison. This program should be based on the physical condition of the prisoners. Additionally, learning resources should be created to promote moral development and self-discipline suitable for prisoners of all ages. Experts in psychiatry should be invited to assess the mental health of prisoners regularly, at least once a year. Efforts should also be made to promote self-awareness and self-esteem among prisoners. Family bonding activities should be organized at least twice a year. Furthermore, training should be provided to develop diverse vocational skills, offering prisoners opportunities to practice real-world work to gain expertise in their respective fields.

Keywords : The need, Female inmates pre-release of prisoners, Provincial Prison

บทนำ (Introduction)

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่ในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาล และคำสั่งลงโทษของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย โดยมีแนวทางการควบคุมผู้ต้องขัง ให้เป็นไปตามหลักทัณฑวิทยาสมัยใหม่ และตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง ตามแนวทางของสหประชาชาติ ในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังจะเริ่มตั้งแต่การรับตัวผู้ต้องขังเข้ามาอยู่ในเรือนจำและทัณฑสถาน ผู้ต้องขังทุกรายจะได้รับการจำแนกลักษณะเพื่อศึกษาหาข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ในการวางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล ต่อจากนั้นผู้ต้องขังจะเข้าสู่กระบวนการอบรมแก้ไขและฟื้นฟูจิตใจ จนกระทั่งเมื่อใกล้พ้นโทษ ผู้ต้องขังทุกคนจะต้องได้รับการอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ต้องขังที่ใกล้จะพ้นโทษออกไปสู่สังคมภายนอก รูปแบบการจัดโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย เป็นการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ ทั้งทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ การฝึกทักษะอาชีพ รวมทั้งคำปรึกษาแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ ตลอดจนเป็นแนวทางให้ผู้ต้องขังตัดสินใจเลือกวิถีทางการดำเนินชีวิตภายหลังจากพ้นโทษ ซึ่งจะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถปรับตัวให้เข้ากับครอบครัว ชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสมและเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) ที่ต้องการยกระดับศักยภาพทักษะ สมรรถนะแรงงานอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ และเพื่อสร้างโอกาสและคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่ผู้ต้องขัง โดยผ่านกระบวนการฝึกอบรมวิชาชีพ จริยธรรม ให้โอกาสกับผู้ที่เคยกระทำผิดปรับปรุงตนเอง ซึ่งเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ ได้ปฏิบัติงาน

โดยยึดกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบาย ข้อกำหนด และเชื่อมโยงรวมถึงผลกระทบต่อองค์กรเป็นหลักในการดำเนินการและเป็นการสอดคล้องกับ โครงการกำลังใจของพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา ที่ทรงพระเมตตาจะพัฒนาคุณภาพชีวิต ของผู้ต้องขังหญิง โดยส่งเสริมพัฒนาอาชีพให้ได้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 กำหนดให้เรือนจำ/ ทัณฑสถาน เตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยริเริ่มเตรียมการตั้งแต่ได้รับตัวผู้ต้องขังไว้ในเรือนจำ เพื่อให้มี กระบวนการในการส่งเสริม และช่วยเหลือผู้ต้องขังได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม เพื่อให้ผู้ต้องขังทุกคน กลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ รวมทั้งต้องให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการเรื่องส่วนตัว เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับครอบครัวและชุมชน (กองพัฒนาพฤตินิสัย, 2563 : 4)

เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสังคมก็ยังไม่ให้การยอมรับผู้พ้นโทษ ทำให้ผู้พ้นโทษรู้สึกสับสน ว่าเหว โดดเดี่ยว ไร้ที่พึ่งพิง และประสบปัญหาในการ ประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้พ้นโทษเหล่านั้นกลับไปกระทำผิดซ้ำอีกได้ (กองทัพรักษ์ ผางแพ่ง, 2561 : 2) ขณะที่ การบริหารงานของกรมราชทัณฑ์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหา และข้อจำกัดอยู่หลายประการ อันได้แก่ปัญหาในเรื่องบทบาทในการช่วยผู้ต้องขังให้กลับเข้าสู่สังคม (Reintegration) ที่ยังไม่เห็นผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน จากปัญหาอุปสรรคในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้ต้องขังของประเทศไทย พบว่าสถานการณ์บังคับโทษจำคุกของไทยอยู่ในสภาพ “ผู้ต้องขังล้นเรือนจำ” มากกว่า 20 ปี ความแออัดของการดำรงชีวิตในเรือนจำเป็นปัญหาต่อการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัว ผู้ต้องขัง ในการบังคับใช้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ.2560 และกฎระเบียบต่าง ๆ ในเรื่องเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังยังไม่ประสบผลสำเร็จ โปรแกรมต่างๆ ในด้านการศึกษาพื้นฐาน โอกาสในการ เรียนในระดับที่สูงขึ้น การอบรมพิเศษต่างๆ การฝึกงานที่ตรงกับความต้องการของผู้ต้องขังแต่ละคน การทำงานในเรือนจำเพื่อสร้างรายได้ การฝึกสติ การศึกษาหลักธรรมของแต่ละศาสนา ฯลฯ เพราะขาดการทำแผนบังคับโทษเป็นรายบุคคลที่วิเคราะห์ถึงโอกาสในการดำรงชีวิตในอนาคตตามความเป็นจริงของผู้ต้องขังได้ และเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังของไทยมักทำในช่วง 1-2 ปีก่อนจะพ้นโทษ ประกอบกับ แต่ละเรือนจำต่างก็มีข้อจำกัดในด้านต่างๆ ในการบริหารจัดการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา อบรม การฝึกงาน ความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมกับภาคสังคม ธุรกิจ ชุมชน ท้องถิ่น ที่แตกต่างกันไป นอกจากนั้นเรือนจำแต่ละแห่งยังขาดข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขังแต่ละคนเพื่อทำแผนการบังคับโทษ (พรวิไล อ้อยดำรงธรรม, 2564)

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2559-2563 กรมราชทัณฑ์ในส่วนของเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ มีอัตราผู้ต้องขังหญิง กระทำผิดซ้ำ พ.ศ.2565 จำนวน 200 คน โดยมีสาเหตุหนึ่งมาจากการไม่สามารถทำงานทำได้ด้วยสภาพ ปัญหาข้างต้น ซึ่งในปี พ.ศ.2567 เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ จะมีผู้ต้องขังหญิงพ้นโทษ จำนวน 40 คน และปี

พ.ศ. 2568 จำนวน 31 คน หากพูดถึงการกระทำผิดไม่ว่าจะเป็นคดีอุกฉกรรจ์หรือคดีน้อยใหญ่หลายคนคงให้ความสำคัญกับกระบวนการลงโทษ ทั้งการจับ ปรับ หรือจำคุก เพื่อลงโทษผู้กระทำผิดไม่ให้เกิดเหตุการณ์เช่นนี้อีกในสังคม แต่แท้จริงแล้วปลายทางของชีวิตนักโทษไม่ได้จบอยู่ที่หลังลูกกรงเท่านั้น ทว่ายังต้องเผชิญการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในเรือนจำ รั้วโทษที่ก่อขึ้น และเตรียมพร้อมสู่ชีวิตที่ปราศจากโซ่ตรวน พร้อมกับเริ่มต้นชีวิตใหม่ในสังคมอีกครั้ง นี่จึงเป็นความท้าทายอย่างยิ่งต่อผู้กำหนดนโยบายและผู้ที่เกี่ยวข้องว่า จะทำอย่างไรให้กระบวนการฟื้นฟูและการคืนผู้ต้องขังสู่สังคมประสบความสำเร็จ ไม่มีผู้กระทำผิดซ้ำจวนต้องกลับมาอยู่ในวงจรชีวิตที่ปราศจากอิสรภาพการฟื้นฟูและการกลับคืนสู่สังคมของนักโทษหญิงและผู้กระทำผิดหญิงเพื่อมุ่งสู่กระบวนการยุติธรรมที่ละเอียดอ่อนและคำนึงถึงเพศภาวะ รวมถึงประสบความสำเร็จในการคืนผู้เคยก้าวพลาดสู่สังคมผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ โดยกำหนดขอบเขตครั้งนี้เฉพาะเรือนจำจังหวัดบึงกาฬเท่านั้น

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

- เพื่อศึกษาความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ
- เพื่อหาแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ จำนวนทั้งสิ้น 130 คน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และข้อเสนอแนะอื่น ๆ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิดโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบรูปแบบของคำถาม การใช้ภาษา ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสม และความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามหรือกรอบแนวคิดทฤษฎี (Content Validity Index: CVI) ซึ่งคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ CVI = 1 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นกับผู้ต้องขังหญิงเรือนจำจังหวัดหนองคาย จำนวน 30 คน จากนั้นคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์

แอลฟาของครอนบาค (Alpha's coefficient- α) ซึ่งแบบสอบถามทั้งฉบับได้ผลค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล แนวคิด ทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ และแบบสอบถามที่ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาที่ศึกษาแล้วเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เสนอต่อประธานที่ปรึกษา และกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาหัวข้อการวิจัย เมื่อโครงร่างวิทยานิพนธ์ผ่านการอนุมัติ จึงเสนอโครงร่างวิทยานิพนธ์เพื่อขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี เอกสารการรับรองโครงการวิจัยในมนุษย์เลขที่ อว 0622.7/396 และแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย ติดต่อประสานงานกับเรือนจำจังหวัดบึงกาฬที่จะเข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์และรายละเอียดของโครงการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การวัด และประเมินผลแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรือนจำจังหวัดบึงกาฬพร้อมทั้งนัดหมายเพื่อเก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 121)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ดำเนินการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย จังหวัดบึงกาฬ โดยการเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยโดยวิธี Modified Priority Needs Index (PNI modified)

ระยะที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายในการบริหารจัดการและการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ พยาบาลวิชาชีพ นักจิตวิทยา เจ้าหน้าที่แดนหญิง และผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดบึงกาฬ รวมจำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ โดยแบบสัมภาษณ์ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี แนวปฏิบัติและมาตรการของเรือนจำ มีคำถามครอบคลุมใน 7 ด้าน ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นโดยอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาประเมินดัชนีความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์การวิจัย ผลพิจารณาพบว่าแบบสัมภาษณ์มีค่า IOC ระหว่าง .68 ถึง 1.00 จึงนำมาใช้เก็บข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากการบันทึกข้อสารสนเทศในแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยใช้การถอดข้อความจากผู้ให้ข้อมูลทั้ง 5 คน เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย จังหวัดบึงกาฬ โดยใช้แบบจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น Priority Needs Index (PNI modified)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย จังหวัดบึงกาฬ

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยจังหวัดบึงกาฬ	ค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริง	ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวัง	PNI	ลำดับ
1. การพัฒนาด้านร่างกาย	4.42	4.49	0.016	2
2. การฝึกและเสริมสร้างระเบียบวินัย	4.50	4.53	0.007	5
3. การพัฒนาด้านจิตใจ	4.50	4.55	0.011	3
4. ความคิดและทักษะการใช้ชีวิต	4.42	4.46	0.009	4
5. การส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว	4.45	4.39	-0.013	7
6. การเตรียมตัวกลับสู่สังคม	4.59	4.60	0.002	6
7. การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ	4.52	4.62	0.022	1
โดยรวม	4.49	4.52	0.007	

จากตารางที่ 1 เมื่อนำค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย จังหวัดบึงกาฬ มาหาผลต่าง ๆ ตามวิธีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพที่คาดหวังสูงกว่าค่าเฉลี่ยสภาพที่เป็นจริงเกือบทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ (PNI = 0.022) รองลงมาคือการพัฒนาด้านร่างกาย (PNI = 0.016) การพัฒนาด้านจิตใจ (PNI = 0.011) ความคิดและทักษะการใช้ชีวิต (PNI = 0.009) การฝึกและเสริมสร้างระเบียบวินัย (PNI = 0.007) การเตรียมตัวกลับสู่สังคม (PNI = 0.002) ยกเว้นการส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัว (PNI = -0.013)

2. แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ มีความเห็นว่ากรมราชทัณฑ์ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ทางเรือนจำจัดสถานที่และอุปกรณ์การเล่นไว้ให้พร้อม และจัดให้บริหารร่างกายกลางแจ้งอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง จัดให้บริการตรวจสุขภาพร่างกายเป็นประจำ และให้ความรู้ในการดูแลสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงพร้อมต่อสู้กับโรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นภายนอก จำเป็นต้องมีการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเองให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกช่วงวัย ควรเพิ่มช่องทางในการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตัวขณะอยู่ในเรือนจำ และภายหลังได้รับการปล่อยตัว จำเป็นต้องมีส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อปรับสภาพและขัดเกลาจิตใจให้สงบและมีสติในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ จัดอบรมคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิตให้กับผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งจัดผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้านจิตเวชเข้ามาทำการประเมินผลความเข้มแข็งของสภาพจิตใจ และสุขภาพจิตของผู้ต้องขังเป็นประจำทุกปี รวมถึงจัดกลุ่มให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจ จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้ต้องขังหญิงเพื่อให้สามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้มีความสุขตามสภาพ โดยทางเรือนจำควรทำการจัดกลุ่มแนะแนวทักษะการใช้ชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพสังคมภายนอกอย่างสม่ำเสมอ และควรให้ความสำคัญในการพิจารณาอย่างรอบด้านถึงภูมิหลัง ปัญหา และความต้องการของผู้ต้องขังหญิง เพื่อเตรียมแนวทางการฟื้นฟูให้เหมาะสม เปิดโอกาสให้มีกิจกรรมเพื่อการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว สร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ครอบครัวของผู้ต้องขังเพื่อให้สามารถปรับตัวเมื่อผู้ต้องขังกลับไปอาศัยอยู่ด้วยเมื่อพ้นโทษออกไปและพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือผู้ต้องขังในด้านต่างๆ เนื่องจากปัญหาการปรับสภาพตนเองให้คุ้นเคยกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และสิ่งแวดล้อมภายนอก และแรงกดดันของสังคมภายนอกของผู้ต้องขังหญิงเป็นปัญหาสำคัญจำเป็นต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจต่อสถานะเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมในสังคมภายนอกให้แก่ผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอ ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม ฟื้นฟู และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังหญิงสามารถเรียนรู้ พัฒนาตนเอง

ทั้งด้านจิตใจ ปัญญา และทักษะชีวิตตระหนักถึงคุณค่าของตนเองที่มีต่อครอบครัวและสังคมพร้อมกลับออกไปใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุข จำเป็นต้องมีการพัฒนาอาชีพโดยร่วมมือกับกรมแรงงานในการพัฒนาฝีมือแรงงานให้ตรงกับความต้องการของตลาด และเพิ่มทางเลือกในการประกอบอาชีพให้แก่ผู้ต้องขัง พร้อมทั้งควรประสานขอความร่วมมือหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในอาชีพต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนด้านวิทยากร วัสดุอุปกรณ์ในฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขัง และช่วยเหลือให้โอกาสผู้พ้นโทษเข้าทำงานตามความถนัดและความสนใจ ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพให้มีความหลากหลาย พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทดลองปฏิบัติงานจริง เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพนั้นๆ ดังบทสัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“...ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังจำเป็นต้องมีการฝึกและเสริมสร้างระเบียบวินัยควรเพิ่มช่องทางในการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตัวขณะอยู่ในเรือนจำ และภายหลังได้รับการปล่อยตัว...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 1, สัมภาษณ์, 9 พฤศจิกายน 2566)

“...สร้างทัศนคติที่ดีให้แก่ครอบครัวของผู้ต้องขังเพื่อให้สามารถปรับตัวเมื่อผู้ต้องขังกลับไปอาศัยอยู่ด้วยเมื่อพ้นโทษออกไปและพร้อมที่จะให้การช่วยเหลือผู้ต้องขังในด้านต่าง ๆ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 2, สัมภาษณ์, 11 พฤศจิกายน 2566)

“...ประสานขอความร่วมมือหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมภายนอกที่มีความเชี่ยวชาญในอาชีพต่างๆ เข้ามาสนับสนุนด้านวิทยากร วัสดุอุปกรณ์ในฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขัง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 3, 14 พฤศจิกายน 2566)

“...จัดผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้านจิตเวชเข้ามาทำการประเมินผลความเข้มแข็งของสภาพจิตใจ และสุขภาพจิตของผู้ต้องขังเป็นประจำทุกปี...” (ผู้ให้สัมภาษณ์คนที่ 4, สัมภาษณ์, 13 พฤศจิกายน 2566)

ผู้วิจัยได้สรุปและนำเสนอต่อผู้เข้าร่วมประชุม ร่วมพิจารณาแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ ซึ่งเห็นว่าระดับนโยบายและฝ่ายปฏิบัติการของหน่วยงานฝ่ายผู้ต้องขังแดนหญิง เรือนจำจังหวัดบึงกาฬ ควรให้ความสำคัญและดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนาด้านร่างกายควรจัดให้มีการฝึกทางพลศึกษาและการบันเทิงรื่นเริงในช่วงเวลาว่าง จัดให้บริหารร่างกายกลางแจ้งอย่างน้อยวันละ 1 ชั่วโมง โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายของผู้ต้องขังเป็นหลัก

2) การฝึกและเสริมสร้างระเบียบวินัยควรเพิ่มช่องทางในการให้คำปรึกษาในการปฏิบัติตัวขณะอยู่ในเรือนจำ และภายหลังได้รับการปล่อยตัว สร้างแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเองให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกช่วงวัย

3) การพัฒนาด้านจิตใจ ควรจัดผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้านจิตเวชเข้ามาทำการประเมินผลเข้มแข็งสภาพจิตใจของผู้ต้องขังเป็นประจำทุกปี ส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาเพื่อปรับสภาพและขัดเกลาจิตใจให้สงบและมีสติในการดำเนินชีวิตอยู่เสมอ

4) ความคิดและทักษะการใช้ชีวิตส่งเสริมและพัฒนาการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่ผู้ต้องขัง จัดให้มีกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของผู้ต้องขังหญิงเพื่อให้สามารถจัดการกับตนเองและสิ่งแวดล้อมเพื่อมีความสุขตามสภาพ ควรให้ความสำคัญในการพิจารณาอย่างรอบด้านถึงภูมิหลัง ปัญหา และความต้องการของผู้ต้องขังหญิง เพื่อเตรียมแนวทางการฟื้นฟูให้เหมาะสม

5) การส่งเสริมความสัมพันธ์ในครอบครัวจัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับผู้ต้องขังอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีการเตรียมสถานที่เยี่ยมซึ่งมีความเป็นส่วนตัว เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว

6) การเตรียมตัวกลับสู่สังคมจัดเตรียมวารสาร หนังสือพิมพ์ นิตยสารที่ทันสมัยไว้ให้แก่ผู้ต้องขังอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ผู้ต้องขังได้รับทราบข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน

7) การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ ควรจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพให้มีความหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทดลองปฏิบัติงานจริงเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพนั้น ๆ

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง ความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ความต้องการการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ สูงที่สุดคือ การเตรียมความพร้อมด้านการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะเมื่อผู้ต้องขังมีวิชาชีพติดตัวสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ภายหลังพ้นโทษ สามารถพึ่งพาตนเองได้ไม่สร้างภาระให้แก่ครอบครัวและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรวุฒิ ปุญญาสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมของผู้ต้องขังก่อนปล่อยและหลังปล่อย จากกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของกรมราชทัณฑ์ญี่ปุ่น ต้องขังต้องโทษอยู่ในเรือนจำจะได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ตามโปรแกรมที่เรือนจำกำหนดไว้โดยเฉพาะโปรแกรมในการฝึกวิชาชีพในการทำงาน ซึ่งมีรูปแบบในการทำงานให้ผู้ต้องขังได้ฝึกวิชาชีพที่หลากหลาย เช่นงานผลิต (งานเฟอร์นิเจอร์ไม้ งานพิมพ์ งานตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น) งานฝึกทักษะการทำงาน (ช่างซ่อมเครื่องจักรกล ช่างซ่อมรถยนต์ ช่างก่อสร้าง) งานบริการหรือเป็นเจ้าของกิจการ (งานด้านการอาหาร งานด้านเบเกอรี่ งานซักอบรีดเสื้อผ้า) รวมถึงการออกไปทำงานบริการสังคมในรูปแบบงานสาธารณะ สอดคล้องกับ

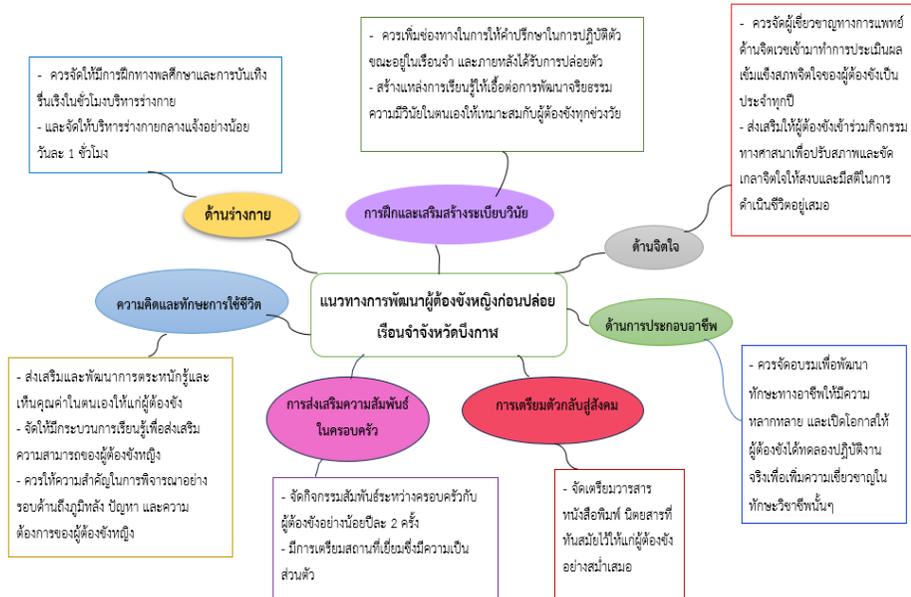
สัญญาพงศ์ ลิ้มประเสริฐ และคณะ (2555) จากโครงการติดตามประเมินผลการจ้างงานผู้เข้าร่วมโครงการคืนคนดีสู่สังคม เป็นการช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้พ้นโทษเข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมและเพิ่มทักษะทางวิชาชีพ และรับเข้าทำงานในหน่วยงานที่อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรม พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการภายหลังจบโครงการคืนคนดีสู่สังคมมีแนวโน้มในการกระทำผิดซ้ำน้อยมากหรือแทบเป็นไปไม่ได้ ดังนั้นโครงการนี้จึงเป็นประโยชน์อย่างมากที่จะช่วยเตรียมความพร้อมให้ผู้พ้นโทษออกสู่สังคมภายนอก และช่วยให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับพีชชเรศร ผาดนอก (2565) ได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมก่อนปล่อยตัวของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมก่อนปล่อยตัวของผู้ต้องขัง คือ ปัจจัยด้านการฝึกวิชาชีพ และมีข้อเสนอแนะว่าควรจัดอบรมให้ผู้ต้องขังมีความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ และควรประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายในจังหวัดในจัดหางานให้ทำภายหลังได้รับการปล่อยตัวเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัว

2. แนวทางในการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ คือ ควรจัดให้มีการฝึกทางพลศึกษาและการบันเทิงรื่นเริง สร้างแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเองให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกช่วงวัย ควรจัดผู้เชี่ยวชาญทางการแพทย์ด้านจิตเวชเข้ามาทำการประเมินความเข้มแข็งสภาพจิตใจของผู้ต้องขังเป็นประจำทุกปี ส่งเสริมและพัฒนาการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองให้แก่ผู้ต้องขัง จัดกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครอบครัวกับผู้ต้องขังอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพให้มีความหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทดลองปฏิบัติงานจริงเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพนั้น ๆ ทั้งนี้เนื่องจากการจัดอบรมให้ผู้ต้องขังเข้าร่วมเพื่อในการเสริมสร้างระเบียบวินัยในตนเอง ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมที่ส่งเสริมมีความคิดในการแก้ไขปัญหาในทางที่ถูกที่ควร ให้การศึกษาและการนำหลักธรรมทางศาสนามาขัดเกลาให้ผู้ต้องขังโดยเชิญพระอาจารย์มาบรรยายให้แก่ผู้ต้องขังเป็นประจำ จัดช่องทางสื่อสารออนไลน์เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ต้องขังกับครอบครัวรวมถึงมีการจัดกิจกรรมให้ผู้ต้องขังกับครอบครัวได้ทำร่วมกัน เพื่อสร้างบรรยากาศที่ดี มีกำลังใจในการปรับตัวภายหลังการปล่อยตัว มีเป้าหมายในชีวิต รอวันที่จะพ้นโทษ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรวุฒิ ปุญญาสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมของผู้ต้องขังก่อนปล่อยและหลังปล่อย จากรูปแบบการดำเนินงานของกรมราชทัณฑ์สิงคโปร์ จัดให้มีโปรแกรมการพัฒนาพฤติกรรมที่จัดให้ภายในเรือนจำจะมีความหลากหลาย ซึ่งจะเน้นส่งเสริมด้านทักษะต่าง ๆ ได้แก่การให้คำปรึกษาด้านสังคมผู้ต้องขังมีประวัติที่แตกต่างกัน การให้คำปรึกษาเป็นอีกเส้นทางหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้ต้องขังสามารถแก้ปัญหาและจัดการกับปัญหาของตนได้และสามารถพัฒนาพฤติกรรมดีระหว่างที่ถูกคุมขัง และให้ผู้ต้องขังก้าวเดินต่อไปและกล้าที่จะเผชิญกลับไปสู่สังคมภายนอก กิจกรรมดังกล่าวจะดำเนินการโดยนักสังคมสงเคราะห์หรือเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ต้องขังก่อน

ที่จะพันโทษ และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กองทรัพย์ ผางแพ่ง (2563) ได้ศึกษา การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังพันโทษ กรณีศึกษา เรือนจำกลางชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังพันโทษของเรือนจำกลางชลบุรี มุ่งเน้นพัฒนาผู้ต้องขังให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ มีกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ให้ญาติและครอบครัวพบผู้ต้องขัง เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ และปรับตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ไม่หวนกลับมากระทำผิดซ้ำอีก

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Body of Knowledge)

ทั้งนี้ผู้ต้องขังบางรายมีปัญหาด้านสุขภาพก่อนปล่อย ดังนั้นผู้ต้องขังควรมีการตรวจเช็คสภาพร่างกายเป็นประจำ สร้างแหล่งการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการพัฒนาจริยธรรมความมีวินัยในตนเองให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังทุกช่วงวัย จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพให้มีความหลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังได้ทดลองปฏิบัติงานจริงเพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในทักษะวิชาชีพนั้นๆ มีการกำหนดกรอบแนวทางในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังเอาไว้ ทั้งด้านการช่วยเหลือให้สามารถดำเนินชีวิตได้ตามปกติอย่างคนธรรมดาทั่วไป ดูแลตัวเองได้ มีความเคารพในตัวเองและมีความรับผิดชอบตัวเองได้ ขณะเดียวกันก็สามารถรักษาความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัว และประชาชนในสังคม อาจทำการศึกษาดูงานการจำลองการใช้ชีวิตในชุมชนสังคมให้แก่ผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อย รวมถึงสร้างภาคีความร่วมมือกับสำนักงาน หน่วยงานที่ต้องการแรงงานไว้รองรับผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ

ภาพที่ 1 แนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังหญิงก่อนปล่อยเรือนจำจังหวัดบึงกาฬ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. เรือนจำจังหวัดบึงกาฬควรสร้างภาคีความร่วมมือกับสำนักงาน หน่วยงานที่ต้องการแรงงานไว้รองรับผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษ
2. เรือนจำจังหวัดบึงกาฬควรจัดการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานด้านช่าง เพื่อให้ทราบระดับความรู้ ความสามารถด้านช่างที่ผู้ต้องขังมี
3. ควรมีการจัดให้มีการแนะแนวเสริมสร้างความมั่นใจในตนเอง และสร้างความเข้าใจในการปรับตัวให้แก่ญาติผู้ต้องขังเพื่อเตรียมต้อนรับผู้ต้องขังกลับบ้าน
4. ควรมีแนวทางในการสร้างความมั่นใจให้กับนายจ้างในการจ้างผู้พ้นโทษเข้าทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังหญิง และเด็กติดผู้ต้องขัง
2. ควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในเรื่องบุคลิกภาพและทักษะทางอาชีพของผู้ใกล้พ้นโทษ และความ ต้องการจ้างงานของนายจ้าง

เอกสารอ้างอิง(References)

- กนกเรขา สุวรรณกิจ. (2545). ความคาดหวังในการดำเนินชีวิตภายหลังการพ้นโทษของผู้ต้องขังหญิง : ศึกษาเฉพาะกรณีทัณฑสถานหญิงกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กองพัฒนาพฤตินิสัย. (2563). คู่มือการจัดโปรแกรมการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามลักษณะแห่งคดี และพฤติการณ์การกระทำผิด. กรุงเทพฯ : บริษัท พีเค.เค. พรินต์ติ้ง จำกัด.
- กองทัพรักษ์ ผางแพ่ง. (2563). การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังพ้นโทษ กรณีศึกษา เรือนจำกลางชลบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จิรวุฒิ ปุญญาสวัสดิ์. (2564). การเตรียมความพร้อมของผู้ต้องขังก่อนปล่อยและหลังปล่อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พรวิไล อัยดำรงธรรม. (2564). “การเตรียมความพร้อมผู้ต้องขังก่อนปล่อยตัวสู่สังคมในประเทศไทย.” วารสารกฎหมายและสังคมรังสิต. 3(2) : 34-47.

เพชรนคร ผาดนอก. (2565). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพร้อมก่อนปล่อยตัวของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

เพียรชัยรัตน์ เงินงาม, วันชัย พลเมืองดี, พระชยานันท์หมณี และชูชาติ สุทธิระ. (2565). “รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดน่านเชิงพุทธบูรณาการ.” **วารสารวิจัยวิชาการ**. 5(5) : 171-185.